

עין משפט
גד מצוה

א א מיי פייב מהל' גירושין הלכה טו סמג עשן כ טוש"ע רה"ע סימן ז' ספיף מג וספיף מח:
ב ב ג מיי שם ספי"ג הלכה ז טוש"ע שם ספיף מח:
ג ד מיי שם הל' ה טוש"ע שם ספי"ג נג:
ד ה מיי שם הלכה ד טוש"ע שם ספיף נל:
ה ו מיי שם הל' ז טוש"ע שם ספיף נה:
ו ז מיי שם הלכה ג טוש"ע שם ספיף מט:

	האשפה שלום. אמרו לו אחת זו ואחת זו תנשא. אין להקרות דהיינו ת"ק דהא מעיקרא לא פ"י אי מיירי אפי' צלל בוכה והכא מפרש ליה: תנא שלום בינו בינה ושלום בעולם. דלג לריך למימני דהא סתמא דמילתא הכי הוא דשלוס בינו לבניה ושלוס בעולם אלא תניא משום סיפא: זימננין דמחו זיה בנירא או ברומחא. והיא יראה לעמוד עד שימות לפי שזרקין חיים ואצני בלסטראות במלחמה ואינם מתכוונים על מי שיפול אצל לקמן גבי נפלו עלינו בלסטים נאמנת לומר נהרג שעומדת שם עד שימות ולא אמרה גדדמי זמנין א"כ מה זי אשקר וזמרע זיה אדוקיה. תימה לרי' דע"כ לא שייך מיגו כיון דאמרה גדדמי דלוי שייך מיגו א"כ במלחמה בעולם אמאי לא מהימנא במיגו דלוי צעיא אמרה מת על מטמו אלא ש"מ דלא שייך מיגו כיון דאינה חשדה לשקר ואר"י כיון דדייקא כולי האי שהחזיקה מלחמה בעולם ואומרת כי מלחמה היא אס כן ודאי לא אמרה גדדמי ומטעמא דמיגו דלוי צעיא אמרה שלום הוא בעולם יש לה להאמינה כיון דדייקא כולי האי אצל כי לא החזיקה אינה נאמנת לומר מת צעלה במלחמה מתוך שיכולה לומר מת על מטמו דאין זה מיגו כיון שידוע לעולם שהיא מלחמה יראה לומר מת על מטמו וידוע שהיא משקרת אצל בהחזיקה ודאי דייקא טפי ומיהו קשה לרי' דאמר פ' כל הנשבעין (שבועות דף מה: ושם) גבי שכיר נשבע ונטול לא שנו אלא ששכרו צעדים אצל שכרו שלא צעדים מתוך שיכול לומר לא שכרתיך מעולם כיול לומר שרתי ומתי לך שכר ומה יגלו הוא זה והלא אינו חסוד לשקר [אלא] דצעל הצית טרוד צפועלי

האשפה **שלו**ם. **א**מרו **לו** אחת **זו** ואחת **זו** תנשא. **א**ין להקרות דהיינו ת"ק דהא מעיקרא לא פ"י אי מיירי אפי' צלל בוכה והכא מפרש ליה: **תנא** **שלו**ם בינו **ב**ינה ו**שלו**ם בעולם. דלג לריך למימני דהא סתמא דמילתא הכי הוא דשלוס בינו לבניה ושלוס בעולם אלא תניא משום סיפא: **זי**מננין דמחו **ז**יה בנירא או ברומחא. והיא יראה לעמוד עד שימות לפי שזרקין חיים ואצני בלסטראות במלחמה ואינם מתכוונים על מי שיפול אצל לקמן גבי נפלו עלינו בלסטים נאמנת לומר נהרג שעומדת שם עד שימות ולא אמרה **ג**דדמי **ז**מנין א"כ מה **ז**י אשקר ו**ז**מרע **ז**יה אדוקיה. תימה לרי' דע"כ לא שייך מיגו כיון דאמרה **ג**דדמי דלוי שייך מיגו א"כ במלחמה בעולם אמאי לא מהימנא במיגו דלוי צעיא אמרה מת על מטמו אלא ש"מ דלא שייך מיגו כיון דאינה חשדה לשקר ואר"י כיון דדייקא כולי האי שהחזיקה מלחמה בעולם ואומרת כי מלחמה היא אס כן ודאי לא אמרה **ג**דדמי ומטעמא דמיגו דלוי צעיא אמרה שלום הוא בעולם יש לה להאמינה כיון דדייקא כולי האי אצל כי לא החזיקה אינה נאמנת לומר מת צעלה במלחמה מתוך שיכולה לומר מת על מטמו דאין זה מיגו כיון שידוע לעולם שהיא מלחמה יראה לומר מת על מטמו וידוע שהיא משקרת אצל בהחזיקה ודאי דייקא טפי ומיהו קשה לרי' דאמר פ' כל הנשבעין (שבועות דף מה: ושם) גבי שכיר נשבע ונטול לא שנו אלא ששכרו צעדים אצל שכרו שלא צעדים מתוך שיכול לומר לא שכרתיך מעולם כיול לומר שרתי ומתי לך שכר ומה יגלו הוא זה והלא אינו חסוד לשקר [אלא] דצעל הצית טרוד צפועלי

^[א] בלאורי ז"ל דל על מטמו אפילו לא החזיקה במלחמה בעולם כמי מהימנא.

תוס' חד מקמאי
והו אקש' עליה מהא ותנן בפרקיין שני אחים אחד חרש ואחד פקח נשואים ב' אחיות אחת פקחת ואחת חרשת מת פקח בעל פקחת מה יעשה חרש בעל חרשת מוציא אשתו כבט והא קטן אוכל נבלות היא ושני רב שבעיה גוריי משום ריבה לשוק תניא יונק תינוק והורף מעוברת כוכבים ומבהמה טמאה ואין חוששין משום יונק שקץ ואל יאכילנו נבלות וטרפות שקצים ורמשים ובכולן יונק מהן אפילו בשבת ובגדול אטור. אבא שאול אומר נוהגים היינו שינוקים מבהמה טהורה בירו"ט אוקי' אפי' למי"ד בי"ד מצווין עליו להפרישו יונק תינוק מעוברת כוכבים ומבהמה טמאה משום טכנה אי הכי בגדול נמי גדול בעי אומרנא. קטן לא בעי אומרנא דסתם קטן מטיבין הוא אצל חבל. אבא שאול אומר וכו' הי"ד אי דאיכא

קיד:

משום דאיסורן במשהו. פ"י בקונט' איסורן צכעדשה ולא דק צכהדיא אמר צמעילה צפרק קדשי מוצמז (דף טז: ושם) דשרגיס לוקין עליהס צכזית דלכילה כתיב צכו ולמרי' נמי צפ' צתלא דמכות (דף טז: ושם) ריסק ט' נמליס ואחד חי והסליס לכזית וכן משמע בצמא דוכמי אלא יש לפרש דאיסורן צמשהו דלוקה על נמלה משום דהוי צכיה וכן נראה לרי"ט :

הדרן עלך חרש

האשפה **שלו**ם. **א**מרו **לו** אחת **זו** ואחת **זו** תנשא. **א**ין להקרות דהיינו ת"ק דהא מעיקרא לא פ"י אי מיירי אפי' צלל בוכה והכא מפרש ליה: **תנא** **שלו**ם בינו **ב**ינה ו**שלו**ם בעולם. דלג לריך למימני דהא סתמא דמילתא הכי הוא דשלוס בינו לבניה ושלוס בעולם אלא תניא משום סיפא: **זי**מננין דמחו **ז**יה בנירא או ברומחא. והיא יראה לעמוד עד שימות לפי שזרקין חיים ואצני בלסטראות במלחמה ואינם מתכוונים על מי שיפול אצל לקמן גבי נפלו עלינו בלסטים נאמנת לומר נהרג שעומדת שם עד שימות ולא אמרה **ג**דדמי **ז**מנין א"כ מה **ז**י אשקר ו**ז**מרע **ז**יה אדוקיה. תימה לרי' דע"כ לא שייך מיגו כיון דאמרה **ג**דדמי דלוי שייך מיגו א"כ במלחמה בעולם אמאי לא מהימנא במיגו דלוי צעיא אמרה מת על מטמו אלא ש"מ דלא שייך מיגו כיון דאינה חשדה לשקר ואר"י כיון דדייקא כולי האי שהחזיקה מלחמה בעולם ואומרת כי מלחמה היא אס כן ודאי לא אמרה **ג**דדמי ומטעמא דמיגו דלוי צעיא אמרה שלום הוא בעולם יש לה להאמינה כיון דדייקא כולי האי אצל כי לא החזיקה אינה נאמנת לומר מת צעלה במלחמה מתוך שיכולה לומר מת על מטמו דאין זה מיגו כיון שידוע לעולם שהיא מלחמה יראה לומר מת על מטמו וידוע שהיא משקרת אצל בהחזיקה ודאי דייקא טפי ומיהו קשה לרי' דאמר פ' כל הנשבעין (שבועות דף מה: ושם) גבי שכיר נשבע ונטול לא שנו אלא ששכרו צעדים אצל שכרו שלא צעדים מתוך שיכול לומר לא שכרתיך מעולם כיול לומר שרתי ומתי לך שכר ומה יגלו הוא זה והלא אינו חסוד לשקר [אלא] דצעל הצית טרוד צפועלי

חרש שנשא פרק ארבעה עשר יבמות

צמשהו. צכעדשה כטומאתן: **משום** דידה. שהיא פקחת וצת עונשין. וצמליעא גרס משום דידה: **משום** גזירת **הפרס יצמה לשוק**. דלוי אמרי' תתיב חרשת גבי חרש לא ידעי אינשי דטעמא משום קטן אוכל נבלות הוא וצברי דקדושין דידה דחו לה לניקה דפקחת אחותה ואין צועל אחות וזוקמו הילכך אחי למישריייה לאחותה לשוק

כשאר אחות אשה פטורה מן החליצה:

הדרן עלך חרש

האשה. ושלוס **צעולם**. שאין שעת חירוס דתימא צדדמי מאומד לכה אס פירש הימנה חדש או חדשים ודאי הואיל ולא חזר הרגוהו ליטעים דהואיל ולאו שעת חירוס אי לא חזימיה דמיית חיישא לקלוקלא שמה יצא לאחר שניסת ותהא מקולקלת כדאמר צהאשה רבה

(לעיל דף טז:) ולא אמרה **ג**דדמי: **קטטה** **צינו** **לצינה**. י"ל מתוך שזנאתמו היא רוצה לאסור עצמה עליו: **גב' צדדמי**. מאומד לכה ואע"ג דלא חזימיה דמיית כדפרישיית דצברה סלקא דעמא צכל הני דאיקטול הוא פליט צתמיה: **סמרי**. תחבשת: **שפיר עצום**. לנטותה ולתופשה מתוך צברה נמכוון: **דשיזנם נעך**. שהנחת אותו אפי' חי וצרמת לך משום כדי תעלה דעמין דצהווא פורתא דנפפיתא קמה מנופה צנפה חי צתמיה: **מר נמי ידע כו'**. אלמא אמרה צדדמי ומשום האי מעשה הדר ציה **רצא: מס** וקצרימו. דאילו צמלחמה סברה שמה צרח וניצל אצל צרענן היא סבורה איך יחיה: **מפולת**. שגפל הבית עליו או צא רוח סערה והיה מפיל כל צמי העיר: **החזיקה** היא **מלחמה** **צעולם**. שלא היינו יודעים שיש מלחמות צאות מדינות אלא מפיה: **דאי**

מוציא את אשתו בגט אמר רב שמעיה גזירה חרשת יבמה לשוק:

הדרן עלך חרש

האשה *שהלכה היא ובעלה למדינת הים שלום בינו לבניה ושלום בעולם ובאה ואמרה ^אמת בעלי תנשא מת בעלי תתייבם בשלום בינו לבניה ומלחמה בעולם קטטה בינו לבניה ושלום בעולם ובאתה ואמרה מת בעלי אינה נאמנת רבי יהודה אומר לעולם אינה נאמנת אלא אם כן באתה בוכה ובגדיה קרועין אמרו לו אחת זו ואחת זו תנשא: **גב' תנא** שלום בינו לבניה משום דקבעי למיתני קטטה בינו לבניה הנא שלום בעולם משום דקבעי למיתני מלחמה בעולם אמר רבא מאי מטעמא דמלחמה משום דאמרה בדדמי ^ב סלקא דעתא ככל הני דאיקטול הוא פליט אם תימצא לומר כיון דשלום בינו לבניה נטרא עד דחזיא זימנין דמחו ליה בנירא ואיכא דעבר סמתרי וחיה סבר רבא למימר רעבון אינו כמלחמה דלא אמרה בדדמי הדר רבא רעבון הרי הוא כמלחמה דההיא דאתת לקמיה דרבא אמרה ליה בעלי מת ברעב אמר לה שפיר עבדת דשויבת נפשך ס"ד דבההוא פורתא דנפפיתא דשבקת ליה הוה חי אמרה ליה מר נמי ידע דכי האי גוונא לא חי הדר אמר רבא רעבון גריעה ממלחמה דאילו מלחמה כי אמרה מת בעלי במלחמה הוא דלא מהימנא יאה מת על מטמו מהימנא ואילו גבי רעבון יעד דאמרה מת וקברתיו וא' המפולת הרי הוא כמלחמה דאמרה בדדמי שילוח נחשים ועקרבים הרי הן כמלחמה דאמרה בדדמי דבר אמרי לה הרי הוא כמלחמה ואמרי לה יאינו כמלחמה אמרי לה הרי הוא כמלחמה דאמרי בדדמי ואמרי לה אינו כמלחמה דסמכי דאמרי אינשי ^אשב שנין הוה מותנא ואינש **בלא** שני לא אויל איבעיא ^ב להו יחזיקה היא מלחמה בעולם מהו מי אמרינן ^במה לה לשקר דאי

סכנה אפי' בשבת אי דליכא סכנה אפי' בירו"ט נמי לא. לא צריכא דאיכא צערא וקסבר מפרק כלאחר יד בשבת דאיסור סקילה גזרו ביה רבנן יו"ט דאיסור לאו לא גזרו ביה רבנן. ובפרק אע"פ תני ר' מרינוס אומר גזמ יונק רלב בשבת ואוקים בדליכא סכנה ואיכא צערא ואפילו בשבת לא גזרו ביה רבנן. קשיין אהדי. הרב אלפס פ' דפליגי אהדי ואיפסיקא הלכתא כר' מרינוס. ורבי יעקב ע"ה פ' דלא דמי צערא דהכא לצערא דהתם דהתם הוא מחמת חולי שהוא גזמ ולא גזרו אפי' בשבת וצערא דהכא לאו צער חולי הוא לפיכך גזרו ביה בשבת ולא בירו"ט. תניא לא תאכלו כי שקץ הם לכם להזהיר גדולים על הקטנים וכל נפש מהם לא תאכל דם להזהיר גדולים על הקטנים אמור ואמרת אליהם לנפש וכו' להזהיר גדולים על הקטנים למי"ד בי"ד מצווין עליו להפרישו דאמרי' ליה לא תעביד וה"ה לכל אסורי' שבתורה למי"ד אין בי"ד מצווין עליו להפרישו דלא ליספו להו בידי' וה"ה באיסורא דרבנן לית ליה למספא ליה בידי'ם: **שלו**ם בינו לבניה. מסתברא דכיון דגבי רעבון אם אמר מת וקברתיו נאמנת ה"ן במלחמה אם אמרה מת במלחמה וקברתיו נאמנת דאי אמרת במלחמה אינה נאמנת ליה לרוב רעבון גרוע ממלחמה. ועדיף ממלחמה גרוע ממת על מטמו ועדיף ממת וקברתיו וכתב הרמב"ם ז"ל דבמלחמה אינה נאמנת במת וקברתיו אבל עד אחד אע"פ שאינו נאמן לומר מת במלחמה אבל במת וקברתיו נאמן. ולא יודתי לטוף דעתו דהא עד אחד במלחמה היינו טעמא דלא מהימן משום דלא דייקא ומנסבה וכו"ש היכא דאמרה מת וקברתיו דלא דייקא ומנסבה. וכיון דס"ל לרבינו ד"ל דבמת וקברתיו אמרה בדדמי א"ע כ"ד אחד מ"ט מהימן במת וקברתיו יותר מאשה. אלא ודאי מסתברא דאפי' אשה נאמנת לומר מת במלחמה וקברתיו:

מסורת הש"ס

^[א] וצכל הכי": סימא,
^[ב] לעיל ה. וש"ץ,
^[ג] לעיל קיד:
^[ד] ג"ז שם,
^[ה] ג"ז שם וצדף קי:
^[ו] שבועות ג:
^[ז] לעיל ג: עדיות פ"א מיי"ב,
^[ח] סנהדרין טז,
^[ט] נקדושין סד: ושם סמנן,
^[טו] ועוד מוס' וצמוס קו: ד"ה מה מוס' מולין קב. ד"ה שקן.

הגהות הב"ח

^(א) גמי' דאמרה צדדמי דצברה ס"ד צכל היי:
^(ב) שם צלל שני לא אויל איבעיא ליה החזיקה:

הגהות הגר"א

^[א] גמי' עד דאמרה מת וקצרימו. ני"ב משמע דמלחמה הכי"כ כ"ש דתלמדת. כי"פ כל הפוסקים לצד הרמב"ם דספק צדדמי צריה נאמנת כה"ג ועומש"ש (בלא"ע קי י"ז ס"ק ק"ז) צד' רמב"ם וירמי' ממ"ש לקמן דארניל כו' ולא קאמר כה"ג:

מוסף רש"י

מוציא את אשתו בגט. דויקא אחותה הנכה מכה קדושין גמורים אופרתה עליו ואין כח בקדושין דידה לתחומה משום אחות אשה (ועוד ק"ב.). ואשת אחיו אסורה לעולם. דמשך לא הלך ולנטוס אי אפשר משום אחות אשה (שם) דאחותה חרשת הימה קנייה במקלת לאחיו החרש הלך לא אפשר (ועוד ק"ב.) הדרן עלך חרש מת בעלי תנשא. אס אין כלא יכוס (ועוד צ"ג).